

ชื่อวิทยานิพนธ์   พฤติกรรมของเกษตรกรในการใช้สารป้องกัน
   กำจัดศัตรูพืชเพื่อควบคุมศัตรูลอกก่อง ในอำเภอ
   ระแงะ จังหวัดนราธิวาส
ผู้เขียน   นางสาวผกากรอง   อุดมพงศ์
สาขาวิชา   ศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน
ปีการศึกษา   2536

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรม
ของเกษตรกรในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อควบคุมศัตรูลอกก่อง
ในอำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส โดยศึกษาพฤติกรรมของเกษตรกร
จำนวน 3 ตำบล ได้แก่ การผสมและฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช
การจัดการกับภาชนะที่ใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และการป้องกัน
ปัญหาพิษตกค้างที่อาจเกิดขึ้นในผลผลิตการเกษตรหรือสภาพแวดล้อม
2) เปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรู
พืชเพื่อควบคุมศัตรูลอกก่อง โดยจำแนกตามสภาพพื้นฐานของ
เกษตรกร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของ
ครอบครัว จำนวนสมาชิกภายในครอบครัวที่เป็นแรงงานทางการ
เกษตร ประสบการณ์ในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และ
สภาพภาพของเกษตรกร 3) รวบรวมปัญหา ความต้องการ และข้อ
เสนอแนะของเกษตรกรในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อควบคุม
ศัตรูลอกก่อง กลุ่มตัวอย่างเป็นเกษตรกรที่ปลูกลอกก่องเป็นอาชีพ มี
พื้นที่ปลูกลอกก่องตั้งแต่ 1 ไร่ขึ้นไป หรือปลูกลอกก่องมีจำนวนตั้งแต่
25 ต้นขึ้นไป และเป็นผู้มีประสบการณ์ในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรู
พืชมาก่อน จำนวน 95 ราย จาก 4 ตำบล ในอำเภอระแงะ
จังหวัดนราธิวาส การเก็บรวบรวมข้อมูลทำโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้
วิจัยสร้างขึ้นเอง คำถามมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิดและคำถาม

ปลายเปิด จำนวน 45 ทัก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติคือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffé)

ผลการวิจัยพบว่า

1. เกษตรกรชาวสวนลองกองในอำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส มีพฤติกรรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชทั้ง 3 ด้าน คือ การจัดการกับภาชนะที่ใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช การผสมและฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และการป้องกันปัญหาพิษตกค้าง ที่อาจเกิดขึ้นในผลผลิตการเกษตรหรือสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับถูกต้องปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.57, 2.90 และ 2.78 ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมของเกษตรกรในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช เพื่อควบคุมศัตรูลองกอง โดยภาพรวม สรุปได้ดังนี้

2.1 เกษตรกรกลุ่มที่มีอายุ 15-34 ปี มีพฤติกรรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้องมากกว่ากลุ่มที่มีอายุ 35-54 ปี และมากกว่ากลุ่มที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเกษตรกรกลุ่มที่มีอายุ 35-54 ปี กับกลุ่มที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชไม่แตกต่างกัน

2.2 เกษตรกรกลุ่มที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าประถมศึกษา มีพฤติกรรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้องมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเกษตรกรกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีพฤติกรรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้องมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 เกษตรกรกลุ่มที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 4,000 บาทขึ้นไป มีพฤติกรรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้อง มากกว่ากลุ่มที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3,999 บาทและต่ำกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 เกษตรกรที่มีสภาพพื้นฐานดังต่อไปนี้ต่างกัน คือ จำนวนสมาชิกภายในครอบครัวที่เป็นแรงงานทางการเกษตร ประสบการณ์ในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และสถานภาพของเกษตรกร มีพฤติกรรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช เพื่อควบคุมศัตรูของกอง เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาด้าน ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้อง และสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่นำมาใช้ไม่สามารถควบคุมศัตรูพืชอย่างได้ผล และมีความต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เป็นผู้ให้ความรู้ เรื่องการใช้และการป้องกันอันตรายจากสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีการสาธิตให้ชม

Thesis Title Pesticide Application Behaviors of the
Farmers to Control Longkong Pests in
Amphoe Rangae Changwat Narathiwat
Author Miss Pakakrong Udompong
Major Program Community Development Education
Academic Year 1993

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the pesticide application behaviors of the farmers to control the Longkong pests in Amphoe Rangae, Changwat Narathiwat on the following three ways: mixing and spraying pesticide upon Longkong trees, management of the containers of the pesticide, and preventing poison residues remained in the products and the environment 2) compare the behavior difference in using the pesticide to control the Longkong pests varying in the background of the farmers; age, education, monthly income number of working members in the family, experience in using the pesticide, membership in the agricultural group or institute 3) search for the problems, needs, and suggestions concerning using the pesticide of the farmers. The samples of this research were 95 professional farmers planting Longkong trees (possessing more than 1 rai of Longkong or planting more than 25 Longkong trees). (from 4 tambon in Amphoe

Rangae, Changwat Narathiwat). For data collection, the structured interview comprising 45-item, open-ended and close-ended questions was employed. The data were analyzed by using mean, percentage, t-test, F-test, and multiple comparison by Scheffe' method. The research results indicated;

1. The Longkong farmers in Amphoe Rangae, Changwat Narathiwat showed all three ways of pesticide application behaviors (managing of the pesticide containers, mixing and spraying the pesticide upon Longkong trees, and preventing remained poison in the products and environment) at a medium level with a mean of 3.57, 2.90 and 2.78 respectively.

2. The results from comparing the behavior difference in using the pesticide to control the Longkong pests showed;

- 2.1 The group of 15-to 34-year-old farmers used the pesticide better than the group of 35-to 54-year-old farmers, and also better than the group of over 55 at the .01 level. On the other hand, there was no difference in using of the pesticide between the group of 35-to 54-year-old farmers and those over 55.

- 2.2 The farmers with education higher than elementary school used the pesticide better than the group with lower than the elementary school and elementary school levels at the .01 level.

In addition, the farmers with elementary education used the pesticide better than those with lower than the elementary education at the .05 level.

2.3 The farmers with a 4,000 baht monthly income used the pesticide better than those earning 3,999 baht per month and lower at the .01 level.

2.4 The farmers with a difference in number of working members in the family, experience in using the pesticide, and membership in the agricultural group or institute did not behave differently in the way of using the pesticide.

3. Concerning to the problems and the needs in using the pesticide of the farmers to control the Longkong pests, most farmers lacked of understanding the proper use of pesticide. Besides, the pesticide used was not efficient. The farmers needed the agricultural officials to demonstrate how to use the pesticide properly and how to prevent the bad effects of the pesticide.